

Zakres części podstawy programowej z języka polskiego dla klasy VIII

JUSTYNA DOMKA

Jestem nauczycielem języka polskiego w Niepublicznym Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Sołonce. Ukończyłam studia magisterskie na Uniwersytecie Rzeszowskim na kierunku filologia polska z wiedzą o kulturze. Lubię czytać książki i oglądać filmy. Można się ze mną skontaktować pod adresem justyna2910@op.pl

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Uczeń w odniesieniu do czytanych utworów literackich:

- Omawia elementy świata przedstawionego, wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji;
- rozpoznaje rodzaje literackie: liryka, epika, dramat, określa cechy charakterystyczne poszczególnych rodzajów literackich;
- przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju;
- zna pojęcie komizmu oraz określa ich funkcje;
- zna pojęcie ironii, rozpoznaje ją w tekstach;
- określa w poznanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji;
- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, religijnymi, etycznymi;
- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, kulturowy, społeczny;
- wskazuje elementy dramatu (rodzaj): akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog;
- rozpoznaje w tekście literackim: neologizm, inwokacja, symbol, alegorię oraz określa ich funkcję.

2. W zakresie odbioru tekstów kultury uczeń:

- porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie;
- wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego;
- interpretuje dzieła sztuki (obraz, rzeźba);
- dostrzega różnicę między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa;
- znajduje w tekstach współczesnej kultury nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych;
- rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż, wywiad, artykuł i określa podstawowe ich cechy;
- znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych.

II. Kształcenie językowe.

1. W zakresie gramatyki języka polskiego uczeń:

- rozumie mechanizm upodobnień fonetycznych;

- rozumie rozbieżności między mową a pismem;
 - rozpoznaje rodzinę wyrazów;
 - poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie;
 - rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny;
 - rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej;
 - odróżnia mowę zależną i niezależną;
 - rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze, zdanie złożone (podrzędnie i współrzędnie), równoważniki zdań, rozumie ich funkcje i stosuje w praktyce językowej;
- 2. W odniesieniu do zróżnicowanie języka uczeń:**
- dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (kolokwializmy, archaizmy);
 - rozróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu;
 - rozumie pojęcie stylu, rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy, publicystyczny;
 - rozróżnia synonimy, antonimy, rozumie ich funkcje w tekście i stosuje we własnych wypowiedziach.
- 3. W odniesieniu do komunikacji kulturowej i kultury języka uczeń:**
- rozumie, na czym polega grzeczność językowa, i stosuje ją w wypowiedziach;
 - rozumie, na czym polega błąd językowy;
 - identyfikuje tekst jako komunikat.
- 4. W zakresie ortografii i interpunkcji uczeń:**
- zna zasady pisowni partykuły “nie” z różnymi częściami mowy;
 - stosuje reguły pisowni;
 - poprawnie używa znaków interpunkcyjnych;
 - poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne.

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Uczeń uwzględniając elementy retoryki:

- tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami;
- gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi;
- redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi;
- odróżnia przykład od argumentu;
- wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz tworzeniu innych tekstów argumentacyjnych;
- funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę;
- Rozpoznaje manipulację językową i przeciwstawia jej zasady etyki wypowiedzi.

2. W zakresie mówienia i pisania uczeń:

- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie, opis, opis przeżyć wewnętrznych, charakterystyka, CV, list motywacyjny, podanie, przemówienie, rozprawka, tekst o charakterze argumentacyjnym dedykacja, recenzja;
- wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym streszcza, parafrazuje;

- formułuje pytania do tekstu;
- redaguje notatki.

IV. W zakresie samokształcenia uczeń:

- korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje;
- potrafi efektywnie posługiwać się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi;
- rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji.

V. Znajomość lektur i związanych z nimi problemów:

1. Lektura obowiązkowa:

Jan Kochanowski – wybrane fraszki

Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz* (księgi: I, II, IV, X, XI, XII)

Antoine de Saint Exupéry, *Mały Książę*

Juliusz Słowacki, *Balladyna*

Henryk Sienkiewicz, *Quo vadis* (wybrany fragment)

Sławomir Mrożek, *Artysta*

Wybrane wiersze następujących poetów: Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, Wisławy Szymborskiej, Zbigniewa Herberta, aforyzmy Stanisława Jerzego Leca

2. Lektura dodatkowa:

Miron Białoszewski, *Pamiętnik z powstania warszawskiego*

Eric-Emmanuel Schmitt, *Oskar i pani Róża*